

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 17/2024-16

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara (sudca spravodajca) a sudcov Jany Baricovej a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej Lacko & Partners s.r.o., Miletičova 46, Bratislava, proti postupu Mestského súdu Bratislava IV (predtým Okresný súd Bratislava II) v konaní vedenom pod sp. zn. B2-21C/63/2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkový stav veci a argumentácia sťažovateľky

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu elektronickou formou 28. novembra 2023 domáha vyslovenia porušenia čl. 12 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), svojho základného práva na spravodlivé prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy, práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a vlastníckeho práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy postupom mestského súdu (predtým okresný súd) v konaní vedenom pod sp. zn. B2-21C/63/2022 (predtým vedenom pod sp. zn. 21C/63/2022), pričom pasívne legitimovaný subjekt označila samotná sťažovateľka s prihliadnutím na časové hľadisko a tzv. reformu súdnej mapy v Slovenskej republike. Súčasne navrhuje, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu konať bez zbytočných prietáhov, priznal jej primerané finančné zadostučinenie 5 000 eur a náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že v napadnutom konaní sa sťažovateľka žalobou podanou 30. októbra 2022 domáhala, aby okresný súd zaviazal žalovanú na zaplatenie 4 000 eur s príslušenstvom, po dohode sporových strán svoju žalobu zobrala späť s tým, že okresný súd uznesením č. k. 21C/63/2022-389 z 9. mája 2023 konanie ešte pred nariadením prvého pojednávania vo veci zastavil a žiadnej zo strán konania nepriznal nárok na náhradu trov konania. Sťažovateľka rozporuje, že od právoplatnosti uznesenia okresného súdu (26. máj 2023, pozn.) nebol ku dňu podania ústavnej sťažnosti vykonaný žiadny úkon smerujúci k rozhodnutiu o vrátení zaplateného súdneho poplatku v sume 109,30 eur (pôvodne zaplatený súdny poplatok krátený

o sumu 6,70 eur – § 11 ods. 4 zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v platnom znení). Sťažovateľka na podklade uvedeného s opakovaným dôrazom na dlhotrvajúci pocit právnej neistoty a faktickou nemožnosťou dispozície so zaplatenými peňažnými prostriedkami odôvodnila zásah do svojich namietaných práv, ako aj nároky uplatnené v petite ústavnej sťažnosti.

II.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

3. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a zisťoval, či ústavná sťažnosť obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde), osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

II.1. K namietanému porušeniu práv podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru:

4. Ústavný súd si pri výklade práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 186/2010, I. ÚS 7/2023) a namietané porušenie označených práv sťažovateľky možno posudzovať spoločne.

5. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti (návrhu) možno hovoriť vtedy, ak namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi namietaným rozhodnutím alebo iným označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou (napr. I. ÚS 66/98, III. ÚS 168/05, IV. ÚS 136/05, I. ÚS 453/2011). K iným dôvodom zakladajúcim záver o zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti nesporne patrí aj ústavnoprávny rozmer, čiže ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci, posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (IV. ÚS 362/09, m. m. IV. ÚS 62/08, IV. ÚS 517/2020).

6. Predmetné je aj prípad sťažovateľky, podľa ktorej od právoplatnosti uznesenia okresného súdu (26. máj 2023, pozn.) ku dňu podania ústavnej sťažnosti (28. november 2023) okresný súd nerozhodol o vrátení súdneho poplatku. Posudzované obdobie niečo viac ako šiestich mesiacov ale nedosahuje ústavnoprávnu intenzitu znamenajúcu porušenie práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov (čl. 48 ods. 2 ústavy) ani práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote (čl. 6 ods. 1 dohovoru). Na účel poskytnutia náležitej ústavnoprávnej ochrany ústavný súd vlastnou činnosťou zistil, že o vrátení súdneho poplatku okresný súd rozhodol 4. decembra 2023 v spojení s opravným uznesením zo 14. decembra 2023, a to tak, že súdny poplatok sa vráti právnomu zástupcovi sťažovateľky prostredníctvom poštového podniku.

7. Ústavný súd dáva do pozornosti aj judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva, keď dĺžka súdneho konania na jednom stupni v trvaní dvoch až troch rokov v závislosti od povahy veci nie je v rozpore s právom na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru

(napr. rozsudky vo veciach Humen proti Poľsku z 15. 10. 1999, sťažnosť č. 26614/95, body 58 a 69, Calvelli a Ciglio proti Taliansku zo 17. 1. 2002, sťažnosť č. 32967/96, body 64, 65 a 66). Samozrejme, nebolo možné od sťažovateľky očakávať, aby sa uspokojila s ďalšími dvoma alebo tromi rokmi čakania, počas ktorých by malo byť rozhodované o vrátení súdneho poplatku, avšak z príloh k podanej ústavnej sťažnosti ústavný súd zistil, že v deň podania ústavnej sťažnosti sťažovateľka zároveň adresovala sťažnosť na prietahy v konaní predsedovi okresného súdu. Preto, aj keď v zmysle judikatúry ESLP takáto sťažnosť nie je považovaná za účinný prostriedok nápravy namietaných práv [pozri rozsudky vo veciach Ištván a Ištvánová proti Slovenskej republike z 12. 6. 2012, sťažnosť č. 30189/07, body 52 – 55 a 63 – 99, a Komanický proti Slovenskej republike (č. 6) z 12. 6. 2012, sťažnosť č. 40437/07, body 51 – 54 a 60 – 96], podľa ústavného súdu v takomto prípade bolo namieste poskytnúť okresnému súdu primeraný čas na zjednanie nápravy (m. m. I. ÚS 68/2020, II. ÚS 541/2021, IV. ÚS 253/2022), ku ktorej napokon aj pristúpil.

8. Z uvedeného dôvodu túto časť ústavnej sťažnosti ústavný súd ako zjavne neopodstatnenú odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

II.2. K namietanému porušeniu práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy:

9. Z obsahu ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka na základe vlastných tvrdení o existencii zbytočných prietahov v napadnutom konaní namieta porušenie práva na spravodlivé prerokovanie svojej záležitosti. Ústavný súd primárne poznamenáva, že v systematike ústavy sú primeraná celková dĺžka, rýchlosť a plynulosť súdneho konania obsahom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, a nie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. K vysloveniu porušenia základného práva na súdnu ochranu z týchto dôvodov však napriek tomu môže dôjsť v prípade, ak namietané zbytočné prietahy (spôsobené neodôvodnenou nečinnosťou alebo neefektívnou a nesústredenou činnosťou), ako aj celková doterajšia dĺžka preskúmaného súdneho konania signalizujú, že v postupe súdu došlo k pochybeniam takej intenzity, že s ohľadom aj na ďalšie konkrétne okolnosti posudzovanej veci (najmä predmetu konania, teda toho, čo je pre sťažovateľa v stávke) možno uvažovať o odmietnutí spravodlivosti (pozri m. m. IV. ÚS 242/07 – *a contrario*). *Ipsa facto*, základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy môže byť porušené v dôsledku existencie zbytočných prietahov v konaní orgánu verejnej moci len za kumulatívneho splnenia, že (i) v rozporovanom konaní ústavný súd zistí a vo svojom rozhodnutí vysloví porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a (ii) intenzita zbytočných prietahov vo svojej podstate znamená úplné zmarenie možnosti poskytnúť efektívnu a účinnú ochranu tým právam účastníka konania, ktorých ochrany sa domáha (III. ÚS 49/04, III. ÚS 348/05, I. ÚS 271/2021), čo sa prednostne predpokladá v niekoľkoročnom, spravidla desiatky rokov trvajúcim konaní, čo ale nie je prípad sťažovateľky.

10. Keďže sťažovateľka zasah do svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy odvodzuje od prezentovaných zbytočných prietahov v napadnutom konaní a ústavný súd v tejto časti ústavnú sťažnosť ako zjavne neopodstatnenú odmietol (bod 8 tohto uznesenia, pozn.), ústavnému súdu nezostávalo iné ako ústavnú sťažnosť aj v tejto časti z dôvodu jej neopodstatnenosti [§ 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde] odmietnuť.

II.3. K namietanému porušeniu práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy:

11. Sťažovateľka v priamej príčinnej súvislosti s prietahmi v napadnutom konaní namieta aj porušenie základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy. Keďže ústavný súd dospel k záveru,

že postupom okresného súdu v napadnutom konaní nemohlo dôjsť k porušeniu označených práv podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, konštatuje, že v konkrétnych okolnostiach posudzovanej veci nemohlo dôjsť ani k porušeniu základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, a preto túto časť ústavnej sťažnosti pri jej predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

II.4. K namietanému porušeniu čl. 12 ods. 1 ústavy:

12. V nadväznosti na sťažovateľkou namiatané porušenie čl. 12 ods. 1 ústavy označené ako „základné právo sťažovateľa na neodňateľnosť základných práv a slobôd“ ústavný súd pripomína, že čl. 12 ústavy má charakter ústavného princípu, ktorý sú povinné rešpektovať všetky orgány verejnej moci pri výklade a uplatňovaní ústavy, avšak porušenie ústavných princípov nemožno v konaní o ústavnej sťažnosti namietať samostatne. Článok 12 ústavy je vždy implicitnou súčasťou rozhodovania ústavného súdu, t. j. aj rozhodovania o porušovaní základných práv a slobôd garantovaných ústavou podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, a preto ak ústavný súd nedospeje k záveru, že boli porušené základné práva a slobody sťažovateľa, neexistuje ani dôvod na vyslovenie porušenia označeného ustanovenia ústavy (m. m. IV. ÚS 119/07, I. ÚS 430/2013, II. ÚS 185/2023, I. ÚS 243/2023). Ústavný súd preto odmietol aj túto časť ústavnej sťažnosti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

13. Nad rámec uvedeného ústavný súd akcentuje istú mieru koncepcnej nesústredenosti ústavnej sťažnosti, a to aj napriek zastúpeniu sťažovateľky osobou znalou práva (advokátom). Sťažnostná narácia je kompilátom bez uplatnenia esenciálnej právnej komparatistiky či analýzy. *Exempli causa*, predmetom napadnutého konania je súkromnoprávny spor a právny zástupca odkazuje na § 5 ods. 1 Správneho súdneho poriadku, ktorého aplikácia je v posudzovanom prípade vylúčená, používa tézovité formulácie o dlhodobom pociate právnej neistoty a sklamaní sťažovateľky (s. 4 ústavnej sťažnosti), a pritom od právoplatnosti uznesenia okresného súdu uplynulo len niečo viac ako šesť mesiacov, resp. žiada, aby ústavný súd zaviazal Okresný súd Bratislava II a Mestský súd Bratislava IV na spoločné plnenie záväzku spočívajúceho v zaplatení primeraného finančného zadost'učinenia a náhrady trov konania, hoci sám upozornil na prechod výkonu súdnictva od 1. júna 2023.

14. Z dôvodu odmietnutia ústavnej sťažnosti ako celku sa ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľky nezaoberal, keďže rozhodovanie o nich je podmienené vyslovením porušenia označených práv.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. januára 2024

Miloš Mad'ar
predseda senátu